

Sebastià Juan Arbó vist per Marta Matas: viure per escriure

No és casualitat que dues de les millors biografies que han aparegut a l'Ebre últimament porten en el seu títol el verb escriure. Si Josep Sancho ho va fer amb Bladé: *Escriure la memòria*, ara, Marta Matas Roca ho ha fet amb Sebastià Juan Arbó: *Viure per escriure. Recepció crítica i Projectió de l'obra*, i és que tots dos van rescatar la memòria i la van escriure sobre la Ribera i el Delta natal.

Feia molts anys que esperàvem la gran biografia sobre Arbó i ha hagut de ser una tarragonina i Doctora en Filologia Catalana, Marta Matas, la que hagi il·luminat a través de les seves obres el món literari i vital de l'autor rapitenc, i és que Matas ha escrit una monumental i extraordinària biografia que dibuixa el trajecte arbonià des del Delta fins a la seva arribada a Barcelona el 1927. Per aconseguir aquest propòsit d'informació la seva autora ha consultat una gran quantitat d'ar-

xius acompanyats de les fonts corresponents i de persones que el van conèixer.

L'obra consta d'una estructura molt personal i particular. En la primera part aborda la seva tesi: de la realitat viscuda a la ficció narrativa i la corresponent anàlisi del seu desarrelament en la literatura catalana. Posteriorment, en la segona part aborda aspectes de la professionalització d'Arbó, com el canvi de llengua després de la Guerra Civil i la seva ideologia, acompanyada de les conseqüències que se'n deriven i la seva labor com a periodista per a complementar la seva economia, tan escassa en aquells moments. Amb aquesta biografia l'autora tarragonina culmina una part important de la seva trajectòria acadèmica que va iniciar fa uns anys per a portar-la a estudiar i desxifrar a un escriptor que ha generat simpaties i admiració per la seva literatura al mateix

temps que rebug i incomprensió i tot perquè la Barcelona senyorial i cosmopolita d'aquells anys només mirava al Pirineu, amb la sardana i la tramuntana i s'oblidava del Sud català perquè estava molt lluny i mai va arribar a comprendre a la perifèria deltaica. Amb la Guerra Civil admirar a qualsevol intel·lectual no significa compartir el seu ideari ideològic i que seria dramàtic per a la nostra cultura observar aspectes negatius relacionats amb una època tan nefasta com aquella, prescindint de la seva obra i deixant-la apartada de la nostra tradició literària. Una època de la qual cap català va sortir il·lès. Justament a la Guerra Civil hem d'emmarcar el distanciament i el desengany d'Arbó en la política i el seu compromís en la seva terra i en l'humanisme i buscar una sortida en la seva professionalització com a escriptor, que el porta a escriure en castellà. És tanta i en tanta quantitat la

informació, que em resulta impossible resumir en aquest article i condensar-la en la seva totalitat, i les notes a peu de pàgina li serveixen per a completar la referència a determinat article o estudi d'altres autors.

D'aquesta forma passen davant dels ulls del lector la peripècia vital d'Arbó en diferents etapes de la seva vida com va ser el seu aprenentatge i la seva acollida en els cercles literaris barcelonins, la crítica a les seves primeres obres quan al fons s'albirava la guerra, les seves amistats rapitenques a l'Ateneu Barcelonès, la recepció crítica durant la postguerra i la seva projecció exterior.

El reconeixement dels seus paisans ebrencs com Lluç Beltran, Ricard Salvat, Artur Bladé, Jesús Massip i Gerard Vergés i també les personalitats que va conèixer abans i després de la contesa bèl·lica: Miquel Llor, Mercè Rodoreda, Puig i

Eduardo Sánchez
cronista cultural

Ferrater, Salvador Espriu, Josep Maria de Sagarra, Ignacio Agustí, Josep Janés, Néstor Luján, Joan Fuster, Julio Manegat, Xavier Benguerel, Francesc Candel... la llista seria interminable.

Com a conclusió, podem afirmar que Marta Matas Roca en *Viure per escriure* ha escrit una biografia superb, de referència imprescindible per a futurs estudis arbonians, havent donat una visió imparcial i profundament humana sobre l'escriptor de la Ràpita.